

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ
ИСЛОМ КАРИМОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА
УНИВЕРСИТЕТИ**

**МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН
ТАШКЕНТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ИСЛАМА КАРИМОВА**

International
Organization for
Standardization

International
Electrotechnical
Commission

**ХАЛҚАРО АНЖУМАН
«Жаҳонда стандартлаштириш ва техник жиҳатдан
тартибга солиш ҳолати ва ривожланиш истикболлари»**

**МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
«Состояние и тенденции развития стандартизации и
технического регулирования в мире»**

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

**13-14 Октябрь, 2022
Ташкент, Узбекистан**

кучланиш манбаини ишлаб чиқиш ва унинг хавфли эканлиги, зичлик ва температурани ўзгаришида чиқиш сигналининг ҳақиқий қийматидан оғиши [5].

Шундай қилиб, мавжуд бўлган нам ўлчагичлар таҳлили назорат ва бошқариш системалари томонидан дон ва дон маҳсулотлари намлигини ўлчашга қўйилган талабларни фақат сифимли ўзгарткич асосидаги нам ўлчагичлар қониқтирилишини таъкидлаган ҳолда, уларнинг эффектив конструкциялари ва қуриш принциплари, дестабил факторларга берилувчанлигини камайитириш, ўзгарткични лойиҳалаш давридаёқ ўлчаш хатоликлари манбаларини аниқлаш, дастлабки кириш катталигини тўғри ўзгартириш ва турғун ўлчаш тизимини яратиш каби масалаларни ечиш зарурати юзага келади.

Адабиётлар

1. Джежора А.А. Электроемкостные преобразователи и методы их расчета. // Минск «Биларусская наука». 2008.– 351 с.
2. Ивченко Ю.А. Чем измерить влажность? / Ю.А. Ивченко, А.А. Федоров. // Датчики и системы. - 2003. № 8. – С.53–54.
3. Фурашов, Н.И. Исследование диэлектрических свойств воды в диапазоне частот 75–120 ГГц // Известия вузов. Радиофизика, 2006. Т.49. № 6. – С.489–501.
4. Бибик Г.А. Многоканальное устройство измерения влажности сыпучих материалов. Патент. 2016. RU. 2 653 091. - С1.
5. Исмагуллаев П.Р., Носиров Т.З., Жабборов Х.Ш. Расчет емкости конусного преобразователя влагомера зерна и зернопродуктов. // Журнал "Приборы" Международное научно-техническое общество приборостроителей и метрологов. – Россия. 2019. №4. С. 11-16.
6. Ismatullayev P.R., Nasirov T.Z., Jabborov X.Sh., Eraliyeva Yu.M. Displacements schemes for obtaining the frequency dependence on the cottonseeds moisture. // International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 – 8958, Volume-9 Issue-5, June 2020, pp 323-327.
7. Мустафаев О. Ш., Икромов Д. И., Ўлжабоев М. У. ИСО 9001: 2015 СИФАТ МЕНЕЖМЕНТ ТИЗИМИ ВА УНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 1. – С. 29-34.
8. Мустафаев О. Ш. Адаптация иностранного опыта стимулирования инновационного развития с помощью стандартизации //Теория и практика современной науки. – 2019. – №. 11. – С. 237-242.
9. Муминов Н. Ш., Кувандиков А. Л., Мустафаев О. Ш. Современные тенденции в научно-инновационном развитии промышленности строительных материалов узбекистана //Экономика и социум. – 2020. – №. 1. – С. 617-622.

СТАНДАРТЛАШТИРИШ ВА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ РИВОЖАНТИРИШ

Сатторов Дилшод Неъматович

“Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш” агентлиги бош директори

Матякубова Парахат Майлиевна

Тошкент давлат техника университети “Метрология, техник жиҳатдан тартибга солиш, стандартлаштириш ва сертификатлаштириш” кафедраси мудири, т.ф.д., проф.

Аннотация: Ушбу мақолада инновацион фаолиятда стандартлаштириш тизимини жорий этиш усуллари ва йўллари, ҳамда унинг жорий этилиши кўплаб замонавий ишланмаларга, ишлаш самарадорлигига ижобий таъсирлари кўзда тутилган. Инновацион фаолиятда стандартлаштириш тизимининг аҳамияти кенг ёритиб берилган.

Калим сўзлар: стандартлаштириш, инновация, инновацион фаолият, инновацион жараён, бирламчи ривожланиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш.

Annotation: This article provides for the methods and ways of introducing a standardization system in innovative activities, as well as its introduction, positive effects on many modern developments, performance efficiency. The importance of standardization system in innovation activities is widely covered

Keywords: standardization, innovation, innovation activity, innovation process, primary development, environmental protection.

Стандартлаштириш - бу маҳсулотлар, ишлар ва хизматларнинг мувофиқлиги, ўзаро алмашинувчанлиги, бирлашиши, хусусиятлари ва хусусиятларининг бирлигини таъминлайдиган усул.

Бугунги кунда стандартлаштириш барча соҳалар ва тармоқларда тобора муҳим аҳамият касб этмоқда, чунки у техник ечимларни бир-бирига боғлайди ва фаолиятнинг тармоқлараро ҳамкорлигини ва ишлаб чиқаришга юқори технологик технологияларни самарали жорий этишни таъминлайди. Стандартлар маҳсулотлар ва хизматлар ишлаб чиқарувчилари эътибор қаратишлари керак бўлган даражани белгилайди.

Кўпгина маҳсулотларнинг таркибий қисмлари бутун дунёда ишлаб чиқилган, ишлаб чиқарилган, йиғилган ва қадокланганлиги сабабли, маҳсулотни яратишнинг дастлабки босқичларида назорат ва ўлчов усуллари, материаллар ва маҳсулотларга бўлган кўплаб меъёрий талаблар стандартлаштирилиши керак.

Инновациялар - бу маҳсулот сифатини яхшилаш, унинг турларини кенгайтириш, янги ишлаб чиқариш схемалари, бошқарув ёндашувлари ва иш шароитларини яратиш, ходимларнинг малакасини ошириш, маҳсулот ва хизматларни янги бозорларга тарғиб қилиш ва мавжудларини кенгайтиришга ёрдам берадиган тизимли ўзгаришлар.

Мақоланинг мақсади стандартлаштиришнинг инновацион жараёнга таъсирини таҳлил қилиш ва бундай таъсирнинг умумий механизмларини аниқлашдир. Ушбу мавзу бўйича нашрларни таҳлил қилиш жараёнида ушбу масала чуқур ўрганиш объекти емаслиги аниқланди.

Замонавий бозор маҳсулот ва хизматларнинг қисқа муддатли ҳаёт айланиши билан ажралиб туради. Стандартлаштирилган маҳсулот ишлаб чиқаришни кам ривожланган мамлакатларга ўтказиш имконияти туфайли стандартлаштирилмаганга нисбатан қиёсий устунликка эга. Бу эса ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга, давлатлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни яхшилашга ва ишлаб чиқаришнинг иқтисодий даражаси паст бўлган мамлакатларнинг ривожланишига ёрдам беради. Бундан ташқари, стандартлаштириш истеъмолчиларга маҳсулот ва хизматларни синаш хусусиятлари ва усуллари тўғрисида маълумот олиш имкониятини беради.

Бирламчи ривожланиш нима: инновациялар ёки стандартлар? Баъзи ҳолларда, стандартлар мижозлар талабларига жавоб берадиган дизайн мезонлари ва ишлаш хусусиятларини белгилаш орқали инновациялардан олдин бўлади. Бошқа ҳолларда, амалга оширилган инновацион ғоя янги стандарт учун асос бўлиши мумкин. “Янги ғояни қачон стандартлаштириш керак” деган савол маҳсулотни режалаштириш ва ривожлантиришнинг

ажралмас қисми бўлиши керак. Миллий ва халқаро стандартларни ишлаб чиқишда фаол иштирок этадиган ва улардан фойдаланадиган ишлаб чиқарувчилар рақобатчилардан сезиларли устунликка эга, чунки уларнинг маҳсулоти янги технологиялар ва бошқариш усулларида фойдаланган ҳолда юқори сифатга эга ва замонавий бозор талабларига жавоб беради.

Ўзига хос хусусиятлари туфайли кичик бизнес бозорда янада фаол ва мослашувчан бўлиши керак. Шунинг учун улар кўпинча турли соҳаларда янги маҳсулотлар ва технологияларни кашф этувчиларга айланишади. Тадбиркор томонидан инновацион маҳсулотни амалга оширишдан олинган маблағлар инновацияларни яратиш ва қўллаш харажатларини қоплайди, янги ғояларнинг пайдо бўлишига тurtки бўлади ва янги инновацион жараёни молиялаштириш манбаи ҳисобланади. Корхоналарни бошқариш деганда шуни тушуниши керакки, ўз саноатида етакчи бўлиш учун янги ғояни иложи борида тезроқ стандартлаштириш керак. Бу ишлаб чиқарувчига ўзининг инновацион маҳсулотлари ҳақиқатан ҳам юқори сифатли эканлигини исботлашга имкон беради.

Ўрганилган маълумотлар асосида стандартлаштиришнинг инновацияларга таъсирининг куйидаги механизмларини аниқланди:

- стандартлардаги технологиялар ва синов усуллари ҳақидаги маълумотлар янги ғояларни яратиш учун ишлатилиши мумкин. Стандартларнинг мавжудлиги технологияларни самарали тарқатишга ёрдам беради, стандартлаштирилган маҳсулотларни ишлаб чиқаришга қўшимча куч сарфламасликка ёрдам беради;

- стандартлар ахборотларнинг номувофиқлигини камайтиради. Истеъмолчи стандартлаштирилган маҳсулот учун кўпроқ тўлашга тайёр. Ва бу, ўз навбатида, янги янгиликлар эҳтимолини оширади;

- оммавий мавжуд стандартлар янгилик учун кучли ҳаракатлантирувчи куч бўлган янги бозорларга киришига ёрдам беради;

- стандартлар маҳсулотларни бирлаштиришга ёрдам беради, бу одатда янги инновацияларга сармоя киритилиши мумкин бўлган пулни тежашга олиб келади;

- халқаро луғатларни яратиш бутун дунё олимларига қўшма лойиҳаларни ишлаб чиқишда осонликча умумий тилни топишга имкон беради. Стандартлар инноваторларга ўз маҳсулотларини ва хизматларини бозорда фарқлашга, яъни ҳақиқий янгиликлар учун вақт ва пулни тежашга имкон беради.

Шунингдек, айрим турдаги стандартлардан фойдаланиш инновацияларни ривожлантиришга қандай ҳисса қўшиши мумкинлигини таҳлил қилинди. Хавфсизлик ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш стандартлари маҳсулот хавфсизлигини яхшилашга ёрдам беради ва хавфли маҳсулотларнинг бозорга киришини олдини олишга ва атроф-муҳит ҳолатини назорат қилишга ёрдам беради. Шунингдек, истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилиш.

Мувофиқлик стандартлари мавжуд маҳсулотлар, хизматлар ва бошқариш усуллари тўлдириш ва такомиллаштириш учун зарурдир. Улар янги маҳсулотларнинг халқаро бозорига киришни осонлаштиради. Синов усуллари стандартлари ва умумий техник талаблар технологияларни такомиллаштиришга ва маҳсулотларимизни фойдали томондан намойиш этишга имкон беради.

Маҳсулотлар, хизматлар ва жараёнлар учун стандартлар маҳсулот ҳақиқатан ҳам жаҳон даражасига мос келадиган хусусиятларга ва сифатга эга эканлигини исботлашга ёрдам беради. Шунингдек, улар замонавий ишлаб чиқариш схемаларини ишлаб чиқиш ва янги

махсулотлар ва хизматларни яратиш туфайли корхона ва ташкилотларнинг ишини яхшилашга ҳисса қўшмоқда.

Атамалар ва таърифлар стандартлари белгилар ва атамаларни бирлаштиради, ишлаб чиқарувчиларга бозорда янги махсулотлар ва хизматларни фарқлашда ёрдам беради ва истеъмолчилар тўғри танлов қилишади.

Стандартлаштириш ва инновациялар кўпинча қарама-қарши жараёнлар сифатида қаралади. Инновация - бу янгилик ва эксклюзивлик, стандартлаштириш - башорат қилиш ва бирлаштириш. Шунга қарамай, стандартлаштириш инновацияларга муҳим ҳисса қўшади ва махсулот хусусиятларининг мувофиқлигини тасдиқлаш, янги технологиялардан фойдаланиш ва жорий этиш ва савдо бозорларини кенгайтириш учун асосий ёрдамчи ҳисобланади. Бу фақат стандартлар ўз соҳасидаги энг яхши мутахассисларнинг иши натижаси бўлса ва нафақат умумий билимларни, балки “ноу-хау”ни ҳам ўз ичига олган тақдирда содир бўлади. Замонавий талабларга жавоб бермайдиган стандартлар инновацияларга тўсқинлик қилади. Бундан ташқари, сифат стандартларининг паст талаблари туфайли инновациялар соҳасида рағбатлантиришнинг камайиши ҳам фойдаланувчининг ижтимоий ҳимоясини камайитириши мумкин. Стандартлар эскириши биланоқ бекор қилиниши керак. Стандартларни мунтазам равишда қайта кўриб чиқиш ва қайта расмийлаштириш махсулотларнинг ассортиментининг кенгайишини кафолатлайди ва технология ва материалларнинг сўнгги ютуқларини ҳисобга олишга имкон беради.

Илмий-техника тараққиётининг инновацион муаммоларини ҳал қилишда стандартлаштиришнинг ҳақиқий аҳамияти Давлат стандартининг вазифаларига бағишланган 12 та кўрсатмаларни ўз ичига олган 5 та бандда ифодаланган. Стандартлаштиришни ривожлантиришнинг илмий-амалий масалалари профессор В. В. Бойцов раҳбарлигидаги илмий-техника мактаби томонидан ҳал қилинди. Ўша даврдаги фаолияти натижасида стандартлаштириш тизими ISO томонидан дунёдаги энг яхши деб тан олинган. Профессор А.В.Гличев бошчилигидаги миллий сифат мактаби олимлари ва амалиётчиларининг принципаал муҳим ютуғи стандартлаштириш асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг интеграциялашган тизими ва унинг таркибий қисми сифатида “Илмий фаолиятни бошқариш” қуйи тизимини ишлаб чиқиш бўлди. ишлаб чиқаришнинг техник ривожланиши». Уни қўллаш тажрибасини ҳисобга олган ҳолда жаҳон амалиётида биринчи марта стандартизаторлар томонидан кўплаб корхона ва ташкилотлар иштирокида ГОСТ 24525.3-80 “Ишлаб чиқаришни ривожлантиришни бошқариш” давлат стандарти ишлаб чиқилди. Асосий қоидалар” 6 бошқарув стандартлари тўпламининг бир қисми сифатида саноат корхонаси билан ишлаб чиқариш бирлашмаси. Маҳаллий олимлар ва амалиётчиларнинг юқоридаги ишланмалари ўз долзарблигини йўқотмаган ва муаллиф томонидан корхонада инновацияларни бошқариш тизимининг тузилиши ва мазмунини асослашда фойдаланилади.

Стандартлаштириш ва инновациялар бўйича таниқли немис мутахассиси К.Блинднинг фикрича: “Стандарт ва патентлар технологик тараққиётнинг энг муҳим кўрсаткичлари, ахборот ва билимга асосланган замонавий иқтисодиёт ўсишининг асосий ҳаракатлантирувчи кучи ҳисобланади. Бироқ, патентлар билан боғлиқ қийинчиликлар мавжудтехнологиялардан фойдаланишни чеклаш, халқаро стандартлар технологияни глобал миқёсда фойдаланишни мақсад қилган”.

Стандартларни амалий қўллаш бўйича кўплаб маълумотларга асосланиб, бир қатор мамлакатлар тадқиқотчилари умумий иқтисодий ривожланиш кўрсаткичларида стандартлар улушини ҳисоблаб чиқдилар.

Давлат стандартлаштириш тизими стандартларга объектив, техник ва иқтисодий жиҳатдан мақбулликни киритишни таъминладисифат кўрсаткичлари, биринчи навбатда операцион - илгари стандартларда мавжуд бўлмаган чидамлик ва ишончлик.

Ўша пайтдаги давлатимизнинг асосий вазифаси Ғарб билан ҳарбий-техник тенгликка еришиш еди, мос равишда ҳарбий мақсадларда илмий-тадқиқот ва ишланмалар саховатли молиялаштирилди. Ушбу жараёни қўллаб-қувватлаш учун стандартлаштириш ишлари ҳам жадал ривожланди. Қисқа вақт ичида қуйидагилар ишлаб чиқилди ва тасдиқланди: маҳсулотларни ишлаб чиқиш ва ишлаб чиқаришга жорий этиш тизими (СРПП); лойиҳа ҳужжатларининг ягона тизими (ЕСКД); технологик ҳужжатларнинг ягона тизими (ЕСТД); техник-иқтисодий ахборотни таснифлаш ва кодлашнинг ягона тизими (ЕСКК); ўлчовларнинг бир хиллигини таъминлаш давлат тизими (ГСИ) ва бошқалар. Буларнинг барчаси технологияларнинг ривожланишига ва маҳсулотларнинг рақобатбардошлигига ижобий таъсир кўрсатди.

Халқаро стандартлаштириш ташкилоти - ИСО фан ва технология ривожланишининг янги истиқболли йўналишларида стандартларга бўлган эҳтиёжни ўрганмоқда. Стратегик ривожланиш режалари доирасида стандартлаштириш бўйича кўплаб инновацион тармоқлар ва ҳаётни таъминлаш тармоқларини қамраб олувчи янги техник ва лойиҳа қўмиталари ташкил этиш режалаштирилган.

Кейинги йилларда ISO/TC 229 “Нанотехнологиялар”, ISO/TC 276 “Биотехнологиялар”, ISO/TC 279 “Инновацион жараён: ўзаро таъсир, воситалар ва усуллар”, ISO/TC 268 “Жамиятнинг барқарор ривожланиши” стандартлари яратилди.

Мавжуд техник қўмиталарда янги йўналишлар бўйича қуйи комиссиялар тузилади. Масалан, ISO/TC 20 Самолёт ва космик кемалар яратилди.

Инновациялар йўналишда етакчи ролни СЕН/ТС 389 “Инновацияларни бошқариш” техник қўмитаси ўйнайди, унга қуйидагилар киради: 6 та ишчи гуруҳ (кейинги ўринларда – ИГ) тузилди:

- 1) СЕН/ТК 389/ИГ 1 Ижодкорлик ва ҳамкорликни (Collaboration and Creativity Management);
- 2) СЕН/ТС 389 / ИГ 2 "Инновацияларни бошқариш тизими" (Innovation Management System);
- 3) СЕН/ТС 389/ИГ 3 “Инновациялар учун ўз-ўзини баҳолаш воситалари” (Innovation Self Assessment Tools);
- 4) СЕН/ТС 389/ИГ 4 “Лойиҳалар тўғрисида тассувур” Design Thinking);
- 5) СЕН/ТС 389/ИГ 5 "Интеллектуал мулк соҳасида менежмент" (Intellectual Property Management);
- 6) СЕН/ТС 389/ИГ 56 "Ташкилотнинг стратегик разведкасини бошқариш" (Strategic Intelligence Management).

СЕН/ТС 389 фаолиятининг муҳим натижаси 2012-2014 йиллардаги ривожланиш бўлди. «Инновацияларни бошқариш» бўйича еттига стандарт СЕН/ТУ 16555-1-7:2013, 2014 йилда яратилди.

Юқоридагиларни умумлаштириб, ушбу тадқиқотда стандартлаштиришнинг инновацион ривожланишдаги роли ва таъсирини қуйидагича белгилаш мумкин:

1. Стандартлаштириш “фан – технология – ишлаб чиқариш” циклида интеграцияловчи рол ўйнайди ва фундаментал фанлар ютуқларига таяниб, технология ривожланишини таъминлайди, тармоқлараро ҳамкорликни ривожлантиради.

2. Стандартлар жамиятнинг барча жабҳаларида эришилган ечимларни бирлаштиради ва ютуқлардан фойдаланувчиларнинг кенг доирасига киришни таъминлайди, шу билан инновацион тенденцияларнинг тарқалишини кучайтиради, яъни. стандартлаштириш инновацион жараёнларни кенгайтиришга ёрдам беради.

3. Етакчи стандартлар тадқиқотнинг мумкин бўлган йўналишларини тахмин қилгандек, инновацияларни янада ривожлантиришни рағбатлантиришга имкон беради.

4. Менежмент ва сифат менежменти тизимлари стандартлари инновацион менежментни фаоллаштириш ва унинг самарадорлиги ва самарадорлигини ошириш имконини беради.

Иккинчисига нисбатан, инновацияларни тартибга солишни таъминлайдиган стандартлаштириш воситалари ҳам стандартларни ўз ичига олиши керак:

- сифат менежменти тизимлари (ISO 9000, 10000 серияли);
- атроф-муҳитни бошқариш (ISO 14000 серияли, ГОСТ Р 14.01-2005);
- ижтимоий масъулият (ISO 26000 серияли);
- энергия бошқаруви (ISO 50001-2012, ГОСТ Р 57577-2017 (ISO 50003:2014), ГОСТ Р 57934-2017 (ISO 50004:2014);
- лойиҳа бошқаруви (ГОСТ Р 56716-2015, ГОСТ Р 56715.5-2015; ГОСТ Р 56715.4-2015, ГОСТ Р 56715.3-2015, ГОСТ Р 56715.2-2015, ГОСТ Р 56715.2-2015, ГОСТ Р 56715.5-2015, ГОСТ Р 56715.5, ГОСТ 4-19- 2011, ГОСТ Р 54871 2011, ГОСТ Р 54870-2011);
- бизнеснинг узлуксизлигини бошқариш (ГОСТ Р 53647.3-2015, ГОСТ Р 53647.9-2013, ГОСТ Р 53647.8-2013 ГОСТ Р 55235.1-2012, ГОСТ Р 55235.2 2012);
- билимларни бошқариш (ГОСТ Р 58545-2019, ГОСТ Р 58544-2019, ГОСТ Р 57321.2-2018, ГОСТ Р 58192-2018, ГОСТ Р 57331-2016/ ПАС1063:2006, ГОСТ Р 57321.1-2016, ГОСТ Р 57325-2016 / ISO/IEC17:2016, ГОСТ Р 57319-2016, ГОСТ Р 57320-2016, ГОСТ Р 57127-2016/PAS 2001:2001, ГОСТ Р 54877-2016, ГОСТ Р 54874-2016, ГОСТ Р 57134-2016, ГОСТ Р 57132-2016, ГОСТ Р 54876-2011, ГОСТ Р 54146-2011, ГОСТ Р 54146-201, ГОСТ Р 54146-2018);
- хавфлар (ГОСТ Р 58771-2019, ISO 31000-2019);
- барқарор ривожланиш (ГОСТ Р 58531-2019, ISO 37101-2018, ГОСТ Р 54598.1-2015, ISO 20121-2014, ГОСТ Р 52614.9-2013);
- стратегик бошқарув (ГОСТ Р 56260-2014 ГОСТ Р 54147 2010, ГОСТ Р 56273.2-2016/ СЕН / TC16555-2: 2014).

Юқоридаги стандартлар, тизимлар ва стандартлар тўплами бевосита инновациялар учун ишлайди ва инновацияларни бошқариш тизимини яратишда ҳисобга олинади.

Долзарб ишлар қаторига технологик консорциумларни стандартлаштиришга жалб қилишни таъминлайдиган “инновацион экотизим”ни шакллантириш, стандартлаштириш бўйича мавзуларни саноатни ривожлантириш стратегиясига киритиш ва лойиҳаларни бошқаришни қўллашни кенгайтириш киради.

Адабиётлар рўйхати

1. Стандартизация как инструмент обеспечения инновационной деятельности URL: <http://www.est-cert.ru/info/articles/standartizacia>

2. Никаноров П. Стандартизация в области менеджмента инновации // Стандарты и качество № 12 (954) 2016 г. –С.36-39

3. Аронов, И. З. Роль стандартизации в развитии инновационных процессов / И. З. Аронов, А. В. Зажигалкин, Л. Папич // Стандарты и качество. - 2016. - № 5 (947). - С. 20-24.

Белобрагин, В. Я. Основы стандартизации / В. Я. Белобрагин, А. В. Зажигалкин, Т. И. Зворыкина. - М.: РИА «Стандарты и качество», 2017. - 516 с.

ОГЛАВЛЕНИЕ

Приветственное слово. Турабджанов С.М.	3
Приветственное слово. Юсупбеков Н.Р.	4

РОЛЬ СТАНДАРТИЗАЦИИ В ПРОИЗВОДСТВЕ ПРОДУКЦИИ

Тавгень И.А., Борис В.Ц. Проблемы стандартизации процесса дистанционного повышения квалификации	5
Борис В.Ц., Владимир Л.С. Стандартизация понятий в современной метрологической практике	9
Исматуллаев П.Р., Асамутдинова С.Х., Зиёдуллаев А.У., Государственный надзор за соблюдением требований стандартов	14
Исматуллаев П.Р., Мўминов Х.Д., Стандартлаштириш тизимининг хронологик ривожланиши	19
Муминов Н.Ш., Хамидов Ж.А. Проблемы разработки и внедрения нормативных документов по стандартизации в строительстве	23
Кулуев Р.Р., Дониёрова К.Б. Анализ основных принципов современного менеджмента качества	28
Бекимбетов М.Н., Сатторбергенова Г.К., Баниязов Ш.К. Теоретические основы управления качеством услуг	33
Пулатова Д.Г. Основные характеристики ячеистых бетонов	37
Абдусаломова Н.С., Усманова Х.А. Озиқ-овқат саноатида сифат менежменти тизимини шакллантиришнинг асосий стандартлари	39
Каратаева С.Б. Аттестация рабочих мест	43
Shertaylaqov G‘.M., O‘ngarov J.Y., Maxammatov Sh.Sh. Xalqaro standart talablari asosida kattaliklar jarayonining bajarilishi	45
Султонова Ю.А. Хайруллаева Д.С., Мухаммад Аминов А.Д., Халқаро ва миллий стандартлар иктисодиётнинг туризм тамоғини ривожланишидаги ўрни	48
Бекмуротов Ч.А., Ниетбаев А.К. Озиқ-овқат маҳсулотлари сифат менежменти тизимининг мураккаблиги ва уни ечиш йўллари	51
Султонова Ю.А., Умарова Н.С., Хайруллаева Д.С., Корхоналарда коррупцияга қарши курашда халқаро ISO 37001 стандартининг ўрни ва аҳамияти	55
Турдалиева М.М., Обидов Ж.Ғ., Топволдиев А.А., Создание научно – методологических основ разработки технологической инструкции на производство полуфабрикатов из индейки	58
Фаттоев Ф.Ф., Мирпайзиева Г.М., Жуманазарова С.Ш., Организация и анализ системы контроля качества в СМК предприятий пищевой промышленности	61
Rakhmanova N.R., Mo‘minov N.Sh., Energy in international standards	64
Назарбаева Б.А. Роль стандартизации в интеллектуальной электроэнергетической системе	66
Жабборов Ҳ.Ш., Мустафайев О.Ш. Дон ва дон маҳсулотлари намлигини ўлчаш усулини танлаш ва уни асослаш	72
Сатторов Д.Н., Матякубова П.М., Стандартлаштириш ва инновацион фаолиятни ривожлантириш	76